

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Навчально-науковий інститут денної освіти

**Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки
та інформаційних систем**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ М. Є. Рогоза

6 вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Управління соціально-економічним розвитком територій і громад»

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ступінь вищої освіти «Доктор філософії»

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління соціально-економічним розвитком територій і громад» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

Протокол від 6 вересня 2022 р. № 1

Полтава 2022

Укладач: Перебийніс В. І., професор кафедри економічної кібернетики,
бізнес-економіки та інформаційних систем, доктор економічних
наук, професор

ПОГОДЖЕНО:

Гарант спеціальності 051 Економіка ступеня «Доктор філософії»

_____ Т. А. Костишина

6 вересня 2022 р.

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Управління соціально-економічним розвитком територій і громад»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	Пререквізити: «Економіка підприємства»	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни - вибіркова		
Курс/семестр вивчення	2 курс, 3 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів	4 кредити, 2 модулі	
Заочна форма навчання		
Кількість годин: 120 год. – загальна кількість: 1 семестр – 120.		
- лекції: 20 год.		
- практичні заняття: 16 год.		
- самостійна робота: 84 год.		
- вид підсумкового контролю: залік		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни - набуття майбутніми науковцями теоретичних знань і практичних навичок, що дають можливість здійснювати наукові дослідження у сфері соціально-економічного розвитку територій і територіальних громад.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>1. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) - ПР 5.</p> <p>2. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки - ПР 16.</p> <p>3. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків - ПР 17.</p>	<p>1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях - ЗК 4.</p> <p>2. Здатність приймати обґрунтовані рішення - ЗК 11.</p> <p>3. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами - СК 2.</p> <p>4. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію - СК 11.</p> <p>5. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення - СК 12.</p> <p>6. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків - СК 14.</p>

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи управління соціально-економічним розвитком.

Тема 2. Громади і території як об'єкти управління.

Тема 3. Управління розселенням та просторовою організацією національної економіки.

Тема 4. Інституційне забезпечення управління розвитком територій і громад.

Тема 5. Формування стратегій розвитку громад і територій.

Тема 6. Стратегічне планування регіонального розвитку.

Тема 7. Фінансове управління регіональним розвитком.

Тема 8. Маркетингове управління регіональним розвитком.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 5 – Тематичний план навчальної дисципліни «Управління соціально-економічним розвитком територій і громад» (очна форма навчання)

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Основи управління розвитком територій і громад					
Тема 1. Території та територіальні громади. 1. Наукові основи управління. 2. Функції управління. 3. Принципи та методи управління.	2	Тема 1. Території та територіальні громади. Навчальні завдання: «Структура управління та функції керівників транспортного підприємства територіальної громади».	2	1. Методи управління 2. Тести до теми.	11
Тема 2. Громади і території як об'єкти управління. 1. Громади та їх види. 2. Сутність поняття «територія». 3. Формування і розвиток територіальних громад в сучасних умовах.	2	Тема 2. Громади і території як об'єкти управління. громад і територій. Навчальні завдання: кейс «Розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та державними адміністраціями»	2	1. Формування і розвиток територіальних громад в сучасних умовах. 2. Тести до теми.	11

<p>Тема 3. Управління розселенням та просторовою організацією національної економіки.</p> <p>1. Управління розселенням.</p> <p>2. Управління просторовою організацією національної економіки.</p> <p>3. Агломерації як форма просторової організації економіки.</p>	2	<p>Тема 3. Управління розселенням та просторовою організацією національної економіки.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1) Обґрунтування основних напрямів розвитку Полтавської міської агломерації на перспективу;</p> <p>2) Обґрунтування основних напрямів розвитку Кременчуцької промислової агломерації на перспективу.</p>	2	<p>1. Агломерації як форма просторової організації економіки.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	11
---	---	--	---	--	----

<p>Тема 4. Інституційне забезпечення управління розвитком територій і громад.</p> <p>1. Засади інституційного забезпечення управління розвитком територій і громад .</p> <p>2. Нормативно-правове забезпечення управління розвитком місцевого самоврядування.</p> <p>3. Децентралізація та розвиток територіальних громад як інструменти управління.</p> <p>4. Управління розвитком сільських громад і сільських територій та їх інституційне забезпечення.</p>	2	<p>Тема 4. Інституційне забезпечення управління розвитком територій і громад.</p> <p>Навчальні завдання: Формування спроможної територіальної громади та оцінка рівня її спроможності.</p>	2	<p>1. Управління розвитком сільських громад і сільських територій та їх інституційне забезпечення.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	11
---	---	--	---	---	----

Модуль 2. Стратегічне управління регіональним розвитком

<p>Тема 5. Формування стратегій розвитку громад і територій.</p> <p>1. Формування стратегій: концептуальні підходи.</p> <p>2. Алгоритм стратегування соціально-економічного розвитку громад і територій.</p> <p>3. Методичні засади анкетного опитування в територіальних громадах.</p> <p>4. Структура соціального паспорта територіальної громади.</p>	4	<p>Тема 5. Формування стратегій розвитку громад і територій.</p> <p>Навчальні завдання: Дослідження напрямів розвитку громад і територій за допомогою анкетного опитування.</p>	2	<p>1. Структура соціального паспорта територіальної громади.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	9
--	---	---	---	---	---

<p>Тема 6. Стратегічне планування регіонального розвитку.</p> <p>1. Сутність стратегічного планування регіонального розвитку.</p> <p>2. Інструментарій стратегічного планування регіонального розвитку.</p> <p>3. Засоби економічного розвитку територій і громад.</p>	4	<p>Тема 6. Стратегічне планування регіонального розвитку.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>Обґрунтування пропозицій зі створення у територіальних громадах центрів послуг для бізнесу, бізнес-інкубаторів, індустриальних парків, кластерів.</p>	2	<p>1. Засоби економічного розвитку територій і громад.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	9
--	---	---	---	---	---

<p>Тема 7. Фінансове управління регіональним розвитком.</p> <p>1. Джерела фінансування регіонального розвитку: особливості та класифікація.</p> <p>2. Сутнісна характеристика джерел фінансування регіонального розвитку.</p> <p>3. Бюджетні та інвестиційні інструменти фінансового управління регіональним розвитком.</p> <p>4. Кредитні та грантові інструменти фінансового управління регіональним розвитком.</p>	2	<p>Тема 7. Фінансове управління регіональним розвитком.</p> <p>Навчальні завдання: Обґрунтування проекту економічного розвитку громади, зокрема, механізму фінансування проекту.</p>	2	<p>1. Кредитні та грантові інструменти фінансового управління регіональним розвитком.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	11
---	---	--	---	--	----

<p>Тема 8. Маркетингове управління регіональним розвитком.</p> <p>1. Маркетингова стратегія розвитку території.</p> <p>2. Територіальний брендинг у системі маркетингового управління регіональним розвитком.</p> <p>3. Особливості бренду території.</p>	8. 2	<p>Тема 8. Маркетингове управління регіональним розвитком.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1) Обґрунтування маркетингової стратегії розвитку територіальної громади;</p> <p>2) Обґрунтування бренду територіальної громади.</p>	2	<p>1. Особливості бренду території.</p> <p>2. Тести до теми.</p>	11
---	------	---	---	--	----

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 6 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4). Виконання навчальних завдань - 20 балів; тестування - 10 балів; поточна модульна робота - 10 балів.	40
Модуль 2 (теми 4-8). Виконання навчальних завдань - 20 балів; тестування - 10 балів; поточна модульна робота - 10 балів.	40
Підсумковий контроль: підсумкове тестування	20
Разом	100

Таблиця 7 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Управління соціально-економічним розвитком територій і громад: дистанційний курс: укладач Перебийніс В.І. URL: <https://el.puet.edu.ua/>
2. Брендинг і маркетинг територій. Київ : Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2019. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/486/Regional_BrandingMarketing_2019.pdf (дата звернення: 14.11.2022).
3. Державне та регіональне управління: підручник / Є. Г. Карташов, В. В. Євдокимов, І. О. Драган, О. І. Дацій та ін.; за заг. ред. Є.Г. Карташова. Київ, 2019. 223 с.
4. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Київ : 2022. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/metodychni-rekomendacziyi-.pdf> (дата звернення: 01.09.2022).
5. Місцевий економічний розвиток і місцева демократія: діалоги зі стейкхолдерами: путівник для лідерів громад : упорядник С. Панцир. Київ : Юстон, 2020. 128 с.
6. Небава М. І., Ткачук Л. М. Управління регіональним розвитком: електронний навчальний посібник. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/index.html (дата звернення: 01.09.2022).
7. Розробка комплексних планів: посібник для громад / К. Резникова, Є. Бердніков; під заг. керівництвом С. Кубаха. Київ : 2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/817> (дата звернення: 01.09.2022).

8. Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі: навч. посіб. / О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук та ін. Київ : 2017. 129 с.

9. Як розробити комплексний план громади: посібник для професіоналів / Н. Богачова, В. Діденко, К. Дубова, М. Дударенко та ін.; під заг. керівництвом С. Кубаха. Київ : 2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/818> (дата звернення: 01.09.2022).

Додаткові

10. Іванов С. В., Рогоза М.Є., Перебийніс В.І. Концепція соціальної держави як теоретична база розвитку сільських територій. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. №1 (43). С. 51-55.

11. Перебийніс В. І., Рогоза М. Є. Сучасні проблеми розвитку територій і територіальних громад. *Нова стратегія регіонального розвитку України: шлях до майбутнього: Матеріали XI Пленуму Правління Спілки економістів України*. Київ : СЕУ, 2019. С. 253 – 259.

12. Рогоза М.Є., Перебийніс В.І. Інституційне забезпечення розвитку й стратегування громад і територій. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі: Серія «Економічні науки»*. 2019. №2 (93). С. 54-62.

13. Cooperation and integration processes and models in context of development of branches of economy and territories / Rogoza Mykola, Perebyunis Vasyl, Verhal Kseniia. *Virtual Economics*, Vol 2 No 1 (2019), p. 49-63. URL <https://virtual-economics.eu/index.php/VE/issue/view/2> (дата звернення: 18.12.2022).

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Управління соціально-економічним розвитком територій і громад» може використовуватися пакет програмних продуктів Microsoft Office, зокрема, Microsoft Office Word для підготовки відповідей на ситуаційні завдання та Microsoft Office PowerPoint для підготовки презентацій з питань для обговорення та тих, що виносяться на самостійне вивчення.